

ZLOSTAVLJANJE I ZANEMARIVANJE STARIJIH OSOBA U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA: PERCEPCIJA ZDRAVSTVENIH DJELATNIKA

Manuela Pokrajac Hajdarević¹, Claudio Filipović¹, Dario Janović¹

¹Sveučilište Jurja Dobrile Pula, Medicinski fakultet u Puli

Uvod

Zlostavljanje i zanemarivanje starijih osoba u zdravstvenim ustanovama predstavlja globalni javnozdravstveni izazov. Iako često ostaje neprijavljeno, različiti oblici nasilja — od verbalne agresije do pasivnog zanemarivanja — zabilježeni su u brojnim istraživanjima diljem svijeta (1,2).

Prema rezultatima hrvatske studije Neuberg i sur. (3), čak 57,4 % medicinskih sestara primjećuje zanemarivanje korisnika u obliku ignoriranja poziva, 41,1 % svjedoči vikanju, a 34,5 % navodi prisilno hranjenje. Navedeni podaci ukazuju na potrebu za daljnjom analizom percepcije zdravstvenih djelatnika o vrstama i pojavnosti nasilja nad starijom populacijom.

Svrha ovog rada je prikazati najčešće oblike zlostavljanja i zanemarivanja u institucijama, s naglaskom na rezultate dobivene u hrvatskom kontekstu te ih usporediti s nalazima iz relevantne međunarodne literature.

Pregled literature

U istraživanju Neuberg i sur. (3) provedena je analiza odgovora 632 zdravstvena djelatnika koji su ispunjavali strukturirani upitnik o opažanju nasilja nad starijim korisnicima u zdravstvenim ustanovama. Najčešće prijavljeni oblici zlostavljanja uključuju:

- Ignoriranje poziva korisnika (57,4 %)
- Verbalna agresija – vikanje (41,1 %)
- Prisilno hranjenje (34,5 %)
- Oduzimanje hrane ili privilegija kao oblik kazne (13,8 %)

Dodatno, istraživanje je pokazalo da:

- Muškarci češće prepoznaju zlostavljanje u odnosu na žene ($p = 0,038$),
- Zaposleni u domovima za starije češće prijavljuju zlostavljanje nego oni u bolnicama ($p = 0,013$),
- Djelatnici koji rade u smjenama češće primjećuju nasilje u odnosu na one koji rade u jednoj smjeni ($p = 0,012$) (3).

Slični rezultati nalaze se i u međunarodnim studijama. Yon i sur. (4) u metaanalizi su pokazali da je 64,2 % osoblja svjedočilo barem jednom obliku nasilja nad korisnicima. Verbalno nasilje i zanemarivanje najčešće su prijavljeni oblici (4,5).

Brojni autori ističu da institucionalna podkapacitiranost, visoka radna opterećenost i nedovoljna edukacija osoblja predstavljaju ključne čimbenike u pojavi nasilja nad starijima (6,7).

Zaključak

Zlostavljanje i zanemarivanje starijih osoba u zdravstvenim ustanovama najčešće se očituje kroz verbalno nasilje i pasivno zanemarivanje. Podaci ukazuju na to da zdravstveni djelatnici prepoznaju prisutnost tih pojava, no često ih ne prijavljuju.

Potrebno je uvesti sustavne edukacije, izgraditi jasne protokole za prepoznavanje i prijavljivanje nasilja te osigurati uvjete za dostojanstvenu skrb o starijoj populaciji.

REFERENCE

